

Afghanistan Chamber of Commerce & Industries
اتاق تجارت و صنایع افغانستان
د افغانستان د سوداګرۍ او صنایعو اتاق

برنامه آگاهی دهی قوانین تجارتي برای اعضای جامعه تجاری

خلاصه نکات مهم و مورد نیاز قوانین تجارتي

۱۳۸۸ هجری شمسی

فهرست مندرجات

- 2.....سخن نخست
- 3.....۱. قانون مالیات بر عایدات
- 3.....انواع مالیات
 - 4.....اسناد مالیاتی
 - 4.....کنگوری های که از پرداخت مالیه معاملات انتفاعی معاف اند
- 5.....۲. قانون گمرکات
- 5.....بعضی اصطلاحات
 - 5.....پروسیجر محصولدهی در گمرک
 - 6.....تعرفه گمرکی
 - 6.....معافیت اموال وارداتی از پرداخت محصول گمرکی
 - 7.....اموال غیر مجاز
 - 7.....حکمیت گمرکی
- 8.....۳. قانون حکمیت تجارتي
- 8.....حکم
 - 8.....قرار حکمیت
 - 8.....حکمیت
 - 8.....اداره حکمیت تجارتي
 - 8.....حکمیت داخلی و بین المللی
 - 8.....ساحه تطبیق
- 9.....۴. طرح قانون منع احتکار
- 9.....محتکر
 - 9.....کمپسیون مبارزه علیه احتکار
 - 9.....مجازات محتکر
- 10.....۵. طرح قانون حمایت از رقابت و منع انحصار
- 10.....رقابت سالم
 - 10.....انحصار
 - 10.....فرق میان انحصار و اجنسی
- 11.....۶. طرح قانون قراردادهای
- 11.....اهداف
 - 11.....ساحه تطبیق
 - 11.....چگونگی تطبیق این قانون
 - 11.....شرایط که در قرارداد باید موجود باشد

سخن نخست:

با روی کار آمدن دولت جدید در کشور یک سلسله قوانین جدیداً در عرصه فعالیت های اقتصادی و تجاری تصویب گردیده اند.

آگاهی از قوانین تجاری و پیروی از آن، مکلفیت همه متشبهین میباشد. قوانین تجاری، تنظیم کننده امور فعالیت تجاری بوده و پیروی از آن سبب بوجود آمدن بهبود در فعالیت های تجاری و وضعیت اقتصادی کشور میگردد.

از آنجائیکه اکثریت اعضای جامعه تجاری معلومات کافی در مورد قوانین تجاری ندارند، این عدم آگاهی باعث گردیده تا سطح تخلفات و جرایم در فعالیت های تجاری در کشور افزایش یابند. بادر نظر داشت این معضل، اتاق تجارت و صنایع افغانستان به حمایت مالی اداره حرکت، "برنامه آگاهی دهی قوانین تجاری" را تنظیم نمود. هدف این برنامه، بالابردن سطح آگاهی متشبهین در مورد قوانین تجاری میباشد تا آنان فعالیت های خویش را مطابق قوانین نافذ کشور عیار سازند.

این برنامه شامل سمینارها، فلم مستند معلوماتی و دیباچه ها در مورد قانون مالیات بر عایدات، قانون گمرکات، قانون حکمیت تجاری، طرح قانون تشویق رقابت و منع انحصار، طرح قانون قرارداد های تجاری، و طرح قانون منع احتکار میباشد.

دیباچه ها معلومات در مورد نکات مهم قوانین تجاری فوق الذکر ارائه مینماید. امیدواریم که داشته های آن، مورد استفاده اعضای جامعه تجاری قرار گیرد.

سید زبیر بدخش

مسوول برنامه آگاهی دهی قوانین تجاری برای اعضای جامعه تجاری

قانون مالیات بر عایدات:

دولت به منظور ارائه خدمات اجتماعی؛ پرداخت مصارف مکاتب، مؤسسات تعلیمی، شفاخانه ها، اردو و پولیس ملی، پرداخت معاشات مامورین، معلمین، تطبیق پروژه های انکشافی و احداث زیربنا ها مانند سرک، برق، بند و انهار و تمامی وجایی که در مقابل ملت دارد و غیره امور دولت داری از اتباع کشور مالیه اخذ مینماید. بناءً هر فردیکه از منابع افغانستان استفاده مینماید چه داخلی باشد و چه خارجی مکلف به پرداخت مالیه مینماید.

انواع مالیات:

۱. **مالیات بر عایدات:** مالیه ایست که از سرجمع مفاد خالص شرکت ها و اشخاص انفرادی گرفته میشود. شرکت ها مکلف هستند که از سرجمع مفاد خالص سالانه خود، 20 فیصد آنرا به عنوان مالیه به دولت بپردازند. اشخاص انفرادی سالانه به نورم 2 فیصد، 10 فیصد و 20 فیصد نظریه اندازه عاید سالانه شان به دولت مالیه میپردازند.

۲. **مالیه معاملات انتفاعی:** مالیه ایست که از سرجمع عواید ناخالص یا فروشات سالانه شخصیت های حقیقی و حکمی (شرکت ها و اشخاص انفرادی) اخذ میگردد. این مالیه شامل پنج کتگوری میباشد:

- (2) فیصد از سرجمع عواید بابت خدمات ساختمانی، تجارتي و سایر خدمات.
- (2) فیصد از سرجمع عواید هتل ها و رستوران ها که ماهانه کمتر از 250,000 افغانی عاید داشته باشند.
- (5) فیصد از سرجمع عواید هتل ها و رستوران ها که ماهانه بیشتر از 250,000 افغانی عاید داشته باشند.
- (5) فیصد از سرجمع عواید رستوران ها و هتل های برگزاري محافل.
- (10) فیصد از سرجمع عواید شرکت های مخابراتی، شرکت های خدمات هوایی، هتل ها و رستوران ها که دارای نورم بلند خدمات هستند.

۳. **مالیه موضوعی:** مالیه موضوعی شامل چهار کتگوری میباشد:

الف- مالیه معاشات:

۱. معاشات الي 5,000 افغانی از مالیه معاف میباشد.
۲. کسانیکه از 5,001 الي 12,500 افغانی معاش دارند باید 2 فیصد مالیه بپردازند.
۳. کسانیکه از 12,501 افغانی الي 100,000 افغانی معاش دارند باید 10 فیصد مالیه بپردازند.
۴. کسانیکه از 100,000 افغانی به بالا معاش دارند باید 20 فیصد مالیه بپردازند.

ب- مالیه کرایه: منازل و ساختمان های که به منظور فعالیت های اقتصادی و تجارتي و یا دفاتر کاری به کرایه داده میشوند مالکین آن بدو شکل مالیه میپردازند:

۱. اگر کرایه الي 100,000 افغانی باشد، 10 فیصد مالیه از آن اخذ میگردد.
۲. و اگر کرایه بالاتر از 100,000 افغانی باشد از مجموع آن، 20 فیصد مالیه اخذ میگردد.

یادداشت: زمانیکه کرایه به مالک جایداد پرداخت میگردد مالیه برکرایه از آن وضع و توسط کرایه گیرنده به حساب دولت تحویل گردد.

ج- مطابق حکم مادهٔ چهل و ششم قانون مالیات بر عایدات، کسانی که تکت پولی، جوایز، مفاد سهم، حق الامتیاز، و سایر این دسته عواید را به سایر اشخاص توزیع می نمایند باید 20 فیصد آنرا به حساب دولت تحویل و متباقی را به مالک آن تسلیم دهد.

د- مالیه قرار دادی: هرگاه یک شرکت و یا یک شخص، اموال و خدمات را به اساس قرارداد به ادارات دولتی، مؤسسات، شرکت ها و سایر اشخاص فراهم نماید پس مکلف است که مالیه موضوعی قراردادی را بپردازد.

این مالیه بدو شکل پرداخت میگردد:

۱. اشخاص که جواز فعالیت ندارند و یا دارند مگر خلاف اساسنامه فعالیت شان صورت میگیرد آنها مکلف به پرداخت 7 فیصد مالیه از سرجمع مبلغ قرارداد میباشند.

۲. اشخاص که جواز فعالیت دارند و بشکل قانونی فعالیت مینمایند آنها مکلف اند که از سرجمع مبلغ قرارداد 2 فیصد آنرا منحیث مالیه به دولت بپردازند.

۴. مالیه ثابت: تجارت پیشه هائیکه اسناد مالیاتی را بشکل درست آماده کرده نمیتوانند مکلف هستند که (10) فیصد از سرجمع فروشات سالانه خود را بعنوان مالیه ثابت به دولت بپردازند. این مالیات عبارتند از: مالیه ثابت بر واردات، مالیه ثابت عراده جات، مالیه ثابت نمایشات، و مالیه ثابت تشبثات کوچک.

برای پرداخت مالیات، داشتن اسناد ذیل ضروری میباشد و مالیه دهنده (متشبت) باید اسناد مذکور را بدسترس مأمور مالیه قرار دهد:

۱. روزنامه (ژورنال)
۲. دیوان کبیر (لیجر)
۳. اسناد موجودی اجناس داخل گدام
۴. اسناد ثبت دارائی ها
۵. معلومات بانکی و معاملات مالی
۶. اسناد قانونی بشمول قراردادها
۷. صورتحساب های مصارف و عواید
۸. بیلانس نفع و ضرر
۹. بیلانس اختتامیه

برای پرداخت مالیه تشبثات، خانه پوری فورم اظهارنامه مالیاتی حتمی است. فورم اظهارنامه مالیاتی از طرف ریاست عمومی عواید وزارت مالیه بدسترس مالیه دهندگان قرار داده میشود. این فورم توسط خود متشبت خانه پوری، مالیه تشبث وی توسط خودش سنجش، ارزیابی و به بانک تحویل میگردد.

کتگوری های ذیل از پرداخت مالیه معاملات انتفاعی معاف اند:

۱. همه محصولات داخلی که به خارج از کشور صادر میگردند،
۲. عواید بابت تکتانه، فیس تبادل اسعار، فعالیت حسابات بانکی و صدور چک،
۳. فعالیت بیمه،
۴. عواید بابت مفاد سهم یا تکتانه سهامدار از شرکت،
۵. و عواید حاصل از فروش جایداد های که خارج از روند معمول تجارت هستند.

قانون گمرکات:

قانون جدید گمرکات که مطابق سیستم های جهانی گمرکات (WCO) و سازمان تجارت جهانی (WTO) میباشد در سال ۱۳۸۴ تصویب گردیده است.

قانون گمرکات به منظور تأمین جمعاوری عواید دولت از طریق گمرکات کشور، تنظیم تشکیلات گمرکی، تعیین حدود صلاحیت کارکنان مربوط، طرز نظارت و بازرسی از انتقال اموال به داخل یا خارج از افغانستان و جلوگیری از تخلفات گمرکی وضع گردیده است.

مسئول جمعاوری عواید گمرکات کشور، وزارت مالیه بوده و تطبیق کننده این قانون سایر اسناد تقنینی گمرکی مربوط (لوايح و طرز العمل های گمرکی، میثاق ها و معاهدات بین المللی) میباشد.

بعضی از اصطلاحات این قانون قرار ذیل اند:

۱. **شخص:** در این قانون، شخص اشاره به اشخاص حقیقی و حکمی مینماید که به زبان ساده اشخاص حکمی عبارت از "شرکت ها" و اشخاص حقیقی عبارت از متشبهین یا تجارت پیشه های انفرادی میباشد.

۲. **گمرک:** مطابق تعریف قانون گمرکات، گمرک عبارت از اداره دولتی است که امور گمرکی اموال صادراتی، وارداتی، ترانزیتی، محموله مسافرین، محموله مؤظفین و پارسل های پستی را مطابق اسناد تقنینی گمرکی اجرا و کنترل می نماید.

۳. **ساحات گمرکی:** عبارت از ساحاتی است که کارکنان گمرکی در آن فعالیت نموده و یا طور مستقیم و یا غیر مستقیم از امور مربوط بازرسی یا نظارت را انجام دهند.

۴. **محصول گمرکی:** عبارت از مبلغی است که بر صادرات و واردات در مطابقت با طبقه بندی و اندازه های مندرج در تعرفه گمرکی وضع میشود.

۵. **محصول وارداتی:** عبارت از محصول گمرکی بر واردات اموال میباشد.

۶. **محصول صادراتی:** عبارت از محصول گمرکی بر صادرات اموال میباشد.

قلمرو گمرکی کشور: مطابق ماده چهارم قانون گمرکات، قلمرو گمرکی کشور شامل قلمرو ارضی (زمینی)، آبی (دریائی) و فضائی (هوائی) افغانستان میباشد.

پروسیجر محصولدهی در گمرک:

نخست، اموال در "دروازه دخولی گمرک" ثبت شده و به هنگر هائیکه در گمرک موجود اند انتقال داده میشوند بعداً در "آمریت گدام های اموال" نیز راجستر شده و بعداً مأمورین گمرک آنرا تشریح و نمونه آن را غرض تثبیت جنسیت و کود به "مدیریت لابراتوارها" میفرستند. سپس، به اساس "سیستم اسپکودا" محصول گمرکی تعیین و مبلغ قابل تأدیه توسط کمیشن کار و یا خود مالک اموال به نمایندگی دافغانستان بانک تحویل میگردد.

اموال معمولاً از طریق گمرک زمینی، هوائی و دریائی داخل کشور میشوند. پروسیجر فوق در گمرک زمینی قابل تطبیق میباشد اما پروسیجر محصولدهی اموال در گمرک های هوائی و دریائی با کمی تغییر قابل تطبیق میباشد.

تاجر حین محصولدهی در گمرک باید اسناد چون؛ سند خرید (انوایس)، لست بسته بندی اموال (پکینگ لست)، بارنامه، سند منشأ اموال (سرتفکیت آف اورجن) را به مأمور گمرک تسلیم دهد. این اسناد باید اصلی و جزئی ترین تقلب در آن موجود نباشد. در صورتیکه اسناد مذکور تقلبی باشند، اموال الی حل شدن موضوع در گمرک باقی مانده و مالک اموال باید مطابق قانون گمرکات جریمه نقدی بپردازد.

تعرفه گمرکی:

مطابق بنده اول ماده بیست و سوم قانون گمرکات، تعرفه گمرکی سندی است که مطابق قانون گمرکات وضع و محصول صادراتی و وارداتی اموال به اساس طبقه بندی آن مشخص میگردد.

زمانیکه تاجران اموال را بداخل کشور وارد و یا به خارج از کشور صادر مینمایند به اساس طرز العمل تعرفه های گمرکی، محصول گمرکی آنرا در گمرک تحویل مینمایند. تعرفه های گمرکی به منظور جمعآوری عواید به دولت، حفاظت جامعه و محیط زیست از ورود مواد مضر و غیرمجاز، حمایت و تشویق سرمایه گذاریهای داخلی، و جمعآوری احصائیه های تجارتي وضع گردیده اند.

همه محصولات داخلی به استثنای محصولات معدنی که به خارج از کشور صادر میگردند از پرداخت محصول گمرکی معاف اند اما تابع 2 فیصد مالیه ثابت میباشند.

معافیت اموال وارداتی از پرداخت محصول گمرکی:

مطابق بند دوم ماده بیست و هفتم قانون گمرکات، اموال وارداتی در موارد ذیل از پرداخت محصول گمرکی معاف میگردد:

۱. اموال وارد شده توسط کارکنان دولت حین سفرهای رسمی طبق مندرجات تعرفه گمرکی، بشرط اینکه قیمت آن از یکصد هزار افغانی تجاوز ننماید.
۲. وسایل و لوازم دفاتر نمایندگی های سیاسی و ادارات بین المللی و لوازم خانه نمایندگان ممالک خارجی مقیم افغانستان بعد از تأیید مقامات ذیصلاح.
۳. سامان و لوازم شخصی اتباع خارجی که در افغانستان ایفای وظیفه مینمایند، مطابق شرایط قرارداد.
۴. کتب، جراید، مجلات و اخبار مجاز.
۵. اموال که جهت تمویل پروژه های دولتی از طریق اعطاق قروض و اموال مساعدتی ایکه توسط یا برای مؤسسات دولتی یا غیر دولتی خیریه و انکشافی داخلی، خارجی و بین المللی، به کشور وارد میگردد.
۶. اموال شخصی که توسط هیئت افغانی یا کارمندان بین المللی افغان و اعضای فامیل آنها در خارج مورد استفاده قرار گرفته باشد.
۷. اموال شخصی مسافریین مطابق مندرجات تعرفه گمرکی.
۸. نمونه (سمپل) های تجارتي و تحایف اشتھاری.
۹. پُست پارسل که قیمت آن بیشتر از پنج هزار (۵۰۰۰) افغانی نباشد.
۱۰. مدال ها یا جوایز افتخاری.
۱۱. نمونه (سمپل) هائیکه به مؤسسات حافظ حق طبع و نشر (کاپی رایت) یا حق الاختراع (پتنت) صنعتی و یا تجارتي فرستاده میشود.

۱۲. اموال منقول (قابل انتقال) مستعمل مربوط به شخصی که محل اقامت خود را از سایر کشور ها به افغانستان انتقال میدهد، مطابق مندرجات تعرفه گمرکی.
۱۳. محموله هائیکه ارزش آن از یک هزار (۱۰۰۰) افغانی کمتر باشد.
۱۴. حیوانات و حشرات دارای نسل خالص غرض نسل گیری و حیوانات لابراتواری، مواد بیولوژیکی و کیمیاوی مورد ضرورت تحقیقات علمی.
۱۵. مواد که دارای منشاء انسانی بوده و غرض تداوی از آن استفاده میگردد و مواد معرف که به منظور تعیین گروپ خون و تعیین انساج بکار میروند.
۱۶. موادی که جهت کنترل کیفیت تولیدات دوائی مورد استفاده قرار میگیرند.
۱۷. مواد سوخت، روغنیات و وسایل مربوط وسایط نقلیه اموال که برای فعالیت های عادی آن ضروری باشد، طبق طرز العمل مربوط.
۱۸. سایر اموال عندالضرورت به پیشنهاد وزارت مالیه و منظوری شورای وزیران شامل لیست معافیت گمرکی مندرج این ماده شده میتواند.

اموال غیر مجاز:

مطابق بند دوم ماده پنجاه و سوم قانون گمرکات، مامورین گمرکی میتوانند به منظور رعایت اخلاق اجتماعی و امنیت عامه، حفظ محیط زیست، صحت و حیات انسانها، حیوانات و نباتات، حفاظت از ثروت های ملی حایز ارزش هنری، تاریخی و باستانی و یا محافظت دارائی های صنعتی و تجارتي و سایر پالیسی های دولت مطابق اسناد قانونی مربوط؛ تحریمات و محدودیت های مناسب را وضع نمایند.

حکمیت گمرکی:

به منظور رسیدگی به اعتراضات وارده بر تصامیم ادارات گمرک، اداره حکمیت گمرکی در چوکات وزارت مالیه ایجاد گردیده است. (هرگاه تاجر به تصامیم گمرک قناعت نداشته باشد میتواند به اداره حکمیت گمرکی که در وزارت مالیه موجود است مراجعه و قناعت خویش را از آن طریق حاصل نماید).

قانون حکمیت تجارتي:

قانون حکمیت تجارتي به منظور تسهيل و تشويق حل و فصل سريع، عادلانه و بيطرفانه منازعات تجارتي و اقتصادي از طريق حکمیت با در نظر داشت موافقتنامه های منعقد شده میان افغانستان و ساير کشورها در مورد حکمیت تجارتي و اقتصادي و تنظيم امور مربوط به آن، وضع گردیده است.

حکم: شخصی است که وظیفه حکمیت را در منازعات تجارتي به عهده دارد. حکم یا حکم ها اشخاص خبير و متخصص هستند که دارای تحصیلات در رشته های حقوق، اقتصاد و شرعیات بوده و تجارب کاری در بخش فعالیت های اقتصادي و تجارتي دارند.

قرار حکمیت: تصمیم نهائي است که از طرف حکم، حکم ها یا بورد حکمیت یا محکمه در مورد حل و فصل منازعه اقتصادي یا تجارتي اتخاذ میگردد.

حکمیت: عملیه است که حکم و یا حکم ها یا اداره حکمیت به اساس تقاضای طرفین منازعه، خدمات بيطرفانه را به منظور حل و فصل سريع و عادلانه منازعات ناشی از قرارداد معاملات اقتصادي و تجارتي انجام میدهند.

اداره حکمیت تجارتي:

هرگاه منازعه اقتصادي یا تجارتي میان دو شرکت و یا دو تجارت پیشه بوجود آید مدعی برای حل آن به اداره حکمیت تجارتي که در اتاق تجارت و صنایع افغانستان موجود میباشد مراجعه مینماید. اداره حکمیت تجارتي اسناد که نشان دهنده ادعای مدعی بر علیه مدعی علیه باشد را از مدعی خواسته و این موضوع را به اطلاع مدعی علیه میرساند و مدعی علیه بخاطر دفاع از خود، دلایل را به اداره حکمیت تجارتي کتباً پیشکش مینماید. اداره حکمیت تجارتي اسناد را جمعآوری و بعداً به بورد حکمیت پیشکش نموده و بورد حکمیت تصمیم خود را صادر مینماید. در صورتیکه منازعه مذکور در این اداره حل نگردد اداره حکمیت قرار بورد حکمیت را میتواند در صورت ضرورت به محکمه تجارتي غرض روشن شدن موضوع به تصمیم بعدی محکمه به آن مرجع ارسال نماید.

حکمیت داخلی و بین المللی:

حکمیت به دو طریقه ذیل صورت گرفته میتواند.

۱. حکمیت داخلی: حکمیت ایست که در داخل کشور صورت میگيرد.
۲. حکمیت بین المللی: حکمیت در حالات ذیل بین المللی دانسته میشود:
 - در صورتیکه محل حکمیت در قرارداد ذکر شده باشد. مثلاً یک تاجر افغانی و یک تاجر ایرانی معامله تجارتي و یا اقتصادي را انجام دهند و در قرارداد، حکمیت کشور ترکیه را توافق نموده باشند.
 - در صورتیکه معاملات تجارتي و اقتصادي بین چند کشور بوده و در قرارداد تصریح نشده باشد پس در اینصورت به اساس توافق طرفین قرارداد، موضوع به اداره حکمیت بین المللی راجع میگردد.
 - در صورت عدم درج در قرارداد، قانون حکمیت کشوريکه، در آن طرفین، معاملات تجارتي را انجام میدهند، تطبیق میگردد.

ساحة تطبيق:

۱. احکام این قانون صرف در حالاتی قابل تطبیق است که محل حکمیت افغانستان باشد.
۲. احکام این قانون در مورد منازعات شخصی قابل تطبیق نیست.

طرح قانون منع احتکار:

قانون منع احتکار به منظور جلوگیری از پنهان کاری مواد اولیه بوجود آمده و علیه آن مبارزه مینماید. احتکار یا پنهان کاری مواد اولیه جرم بوده، مرتکب آن مطابق این قانون مجازات میگردد.

احتکار یک عمل خلاف اخلاق انسانی و اصول شرع دین مبین اسلام میباشد. متشبهین نباید به منظور کسب عواید بیشتر، مواد اولیه را در گدامهای شان پنهان و بعد از مدتی آنرا به قیمت بلندتر بفروش برسانند. از آنجائیکه اکثریت مردم کشور ما در فقر بسر برده و مشکلات بیکاری دامنگیر آنان میباشد پس متشبهین نباید به چنین عمل خلاف قانون دست بزنند، زیرا این عمل مصئونیت و نظم اجتماعی را از بین میبرد.

محتکر:

شرکت و یا تجارت پیشه انفرادی (شخص حقیقی و یا حُکمی) است که مواد اولیه بیش از احتیاج عادی را به مقصد سود جوئی شخصی و فروش به نرخ بلند تر از قیمت رقابتی، در داخل کشور پنهان می نماید.

کمیسیون:

به منظور تطبیق بهتر این قانون، کمیسیون مبارزه علیه احتکار در مرکز و ولایات موجود است. این کمیسیون در مرکز تحت ریاست یکی از معاونین ریاست جمهوری و اعضای آن، معینان و رؤسای ادارات دولتی و رئیس اتاق تجارت و صنایع افغانستان میباشد. این کمیسیون در ولایات تحت ریاست والی آن ولایت و اعضای آن رؤسای ادارات موجود در آن ولایت میباشد. مسئولیت های این کمیسیون عبارتند از:

۱. مطالعه عوامل احتکار و اتخاذ تدابیر عملی موثر و لازم جهت جلوگیری آن.
۲. مطالعه وضع بازار و چگونگی صعود قیم و عرضه مواد اولیه.
۳. تجدید نظر در مورد معیار ذخیره سالانه مواد اولیه.
۴. تبلیغ همه جانبه از نگاه شریعت اسلامی و قوانین نافذه راجع به ضررهای احتکار، عواقب اخروی و مجازات مرتبط بر عمل احتکار.
۵. صدور هدایات و دساتیر به موظفین کشف تحقیق جرایم و ادارات ذیربط در رابطه به مبارزه علیه احتکار.
۶. وغیره از این قبیل موارد.

مجازات محتکر:

محتکر مستحق مجازات ذیل میباشد:

۱. جریمه نقدی مطابق حکم این قانون.
۲. زندانی شدن مطابق حکم این قانون.

طرح قانون حمایت از رقابت و منع انحصار:

یکی از اصول نظام اقتصاد بازار از بین بردن انحصارات و تشویق رقابت های سالم در جامعه میباشد. موجودیت رقابت سالم در بازار باعث بلند رفتن کیفیت اموال و خدمات، پائین آمدن قیمت ها و افزایش تخصص گرائی در جامعه میگردد. نبود انحصار در بازار سبب ایجاد فعالیتهای تجارتي جدید گردیده و در نتیجه برای افراد جامعه کار ایجاد میگردد.

قانون حمایت از رقابت و منع انحصار به منظور ایجاد رقابت سالم میان متشبهین، فعالیت منصفانه در بازار، و جلوگیری از انحصار اموال و خدمات وضع گردیده است.

رقابت سالم:

رقابت سالم حالتی است که در آن عده ای از تولید کنندگان، خریداران و فروشندگان مستقل، برای تولید، خرید یا فروش اموال و یا خدمات مشابه، طوری فعالیت میکنند که هیچ یک از آنان بطور جداگانه قدرت تعیین مقدار و قیمت را در بازار ندارد. رقابت میان متشبهین در بازارهای اموال و خدمات، آنان را قادر میسازد تا تصامیم اقتصادی را طور آزادانه اتخاذ نمایند.

انحصار:

انحصار حالتی است که دارای شرایط ذیل باشد:

الف: داخل شدن اشخاص جدید به بازار با موانع و یا محدودیت مواجه باشد.
ب: موجودیت سهم یک شخص، مؤسسه، فابریکه یا شرکت در عرضه یا تقاضای بازار به اندازه ای مشخص گردد که توانائی تعیین قیمت و یا مقدار را در بازار داشته باشد.

تمام شرکت ها، دکانداران و سایر اشخاص انفرادی که در افغانستان فعالیت تجارتي مینمایند باید از این قانون پیروی نمایند و اگر خلاف آن عمل کنند، مطابق حکم محکمه در فعالیت هایشان محدودیت ایجاد میگردد.

مطابق احکام این قانون، انحصارکننده مستحق یکی از جزا های ذیل میگردد:

۱. جبران خساره متضرر،
۲. پرداخت جریمه مالی به دولت،
۳. زندانی شدن در محبس به حکم محکمه.

فرق میان انحصار و اجنسی:

انحصار به شرایط گفته میشود که یک فروشنده خاص، محصولات و خدمات را در بازار عرضه و قیمت آنرا به دلخواه خویش تعیین نماید. اما اجنسی آنست که یک شرکت و یا فروشنده، رسماً صلاحیت فروش محصولات و خدمات شرکت دیگری را مطابق قانون بدست میآورد و محصولات و خدمات مذکور را از طریق چینل خویش در بازار بفروش میرساند.

طرح قانون قراردادهای تجاری:

قانون قراردادهای تجاری به منظور تنظیم مسایل قرارداد های اقتصادی و تجاری، مشخص ساختن حقوق و منافع طرفین قرارداد، و ایجاد اطمینان در معاملات تجاری بوجود آمده است. برای اینکه در قرارداد های تجاری مشکلات رونما نگردد پس لازم است که متشیین در مورد این قانون معلومات داشته باشند و مطابق آن، قرارداد های خود را تهیه و ترتیب نمایند.

اهداف:

اهداف این قانون عبارتند از:

- ۱- تنظیم امور قرار دادهای اقتصادی و تجاری.
- ۲- تأمین حقوق و منافع قانونی طرفین قرارداد.
- ۳- حصول اطمینان در معاملات تجاری.

ساحة تطبيق:

احكام این قانون به استثنای قرارداد های تدارکاتی ادارات دولتی و فروش اموال مازاد دولتی در موارد ذیل قابل تطبیق میباشد، مگر اینکه در قرارداد طوری دیگر تصریح شده باشد:

- ۱- قرارداد های که میان اتباع افغانستان در داخل کشور عقد میگردد.
- ۲- قرارداد های که میان اتباع افغانستان و اتباع خارجی در داخل کشور عقد میگردد.
- ۳- قرارداد های که میان اتباع خارجی در داخل کشور عقد میگردد.
- ۴- قرارداد های مربوط به ملکیت غیر منقول که در افغانستان موقعیت داشته باشد.
- ۵- قرارداد های که نظر به شرایط مندرج آنها، مطابق احكام این قانون یا سایر قوانین نافذ افغانستان عقد میگردد.

احكام این قانون در موارد ذیل قابل تطبیق نمی باشد:

۱. توافقات مربوط به مسایل شخصی.
۲. توافقات مربوط به اموال موقوفه (وقف شده) که در افغانستان موقعیت داشته باشد.
۳. معاملات عادی غیر تجاری.

یک قرارداد باید دارای شرایط ذیل بوده و طرفین قرارداد روی آن توافق نمایند:

- ۱- عنوان یا نام، تخلص و محل سکونت طرفین،
- ۲- تعداد یا مقدار اموال و خدمات،
- ۳- کیفیت اموال و خدمات،
- ۴- مبلغ یا قیمت اموال و خدمات،
۵. مدت، محل و نحوه اجرا،
۶. تعهد در مقابل نقض قرارداد،
- ۷- طریق حل منازعات.

در صورتیکه یکی از نکات فوق در قرارداد موجود نباشد قرارداد مذکور ناقص میباشد.